

Roba estesa

Guia de lectura i propostes didàctiques

Vila i Ros, David. *Roba estesa* (Voliana, 2017)

Roba estesa és un recull de contes. Contes que ens parlen de somnis i de revolucions, de paraules que volen i d'escriptors desconcertats, de viatgers intergalàctics i d'individus que no surten d'ells mateixos, de l'ofec d'una societat tancada i de l'aire que entra per les finestres obertes, de tot allò que no hem pensat i de tot allò que no hem gosat dir.

Llegiu-los i penseu-hi. Perquè mentre els llegiu, ells us estan llegint a vosaltres. Són així, els contes. Rere l'aparença d'una història simple hi amaguen moltes interpretacions. Són tan importants les paraules? I els fets? Per què som tan escèptics? Per què no somiem? Per què no som crítics? Per què no fem la revolució? I l'amor? L'amor. No veieu els cent timbalers amb les mans en flames? Aneu amb compte que hi ha roba estesa. No, més ben dit: aneu amb conte. Sí, aneu *amb conte*. I somieu.

David Vila i Ros (Sabadell, 1977). Compagina la narrativa i l'assaig sociolingüístic, els muntatges escènics per reivindicar el conte i les conferències i tallers per fomentar l'ús social del català. És autor de diversos llibres, els darrers dels quals són el recull de contes *Verba, non facta* (Voliana, 2014), l'assaig *I si parlem català?* (2016) i el conte il·lustrat *El Monstre Joan* (2017). Actualment és vicepresident de l'entitat Tallers per la Llengua i coordinador de la Comissió Permanent per la Llengua a Sabadell i col·labora en espais lingüístics a Cugat Ràdio i Ràdio Sabadell. El podeu llegir al blog *Malgrat la boira*.

Propostes de treball

Bloc A. Llengua: frases fetes, sintaxi, lèxic, varietats, llengües del món.

- Durant tota la lectura: subratlla les frases fetes i encercla les paraules que et cridin l'atenció. Si el professor hi està d'acord utilitza els espais en blanc del final de cada conte per fer-hi anotacions.
- El títol del llibre prové de l'expressió *haver-hi roba estesa*. Saps què vol dir? Creus que, en el llibre, té un significat literal o figurat? Per què creus que l'autor li ha volgut posar aquest títol? Raona les respostes.

- En el llibre hi pots trobar altres frases fetes i locucions. Anota-les i busca'n el significat. Intenta esbrinar-ne, també, l'origen. Les frases fetes enriqueixen la llengua i la doten de personalitat. Exemple: "no en saps ni un borrall" (pàgina 49). Si cerquem la paraula *borrall* al diccionari descobrim que és una porció petitíssima d'una cosa; per tant, si no en sabem *ni un borrall* vol dir que d'alguna cosa no en sabem res.
- Si no ho has fet mentre llegies, cerca informació sobre els lakotes (pàgina 49) i anota-la en el teu quadern. Per què creus que parla dels lakotes en aquest conte?
- Alguns contes contenen paraules que no es fan servir gaire en la llengua col·loquial. Anota-les i busca'n el significat (podeu fer-ho en parella o en petits grups). Si som capaços d'incorporar-les al nostre vocabulari diari, entre tots farem una llengua més rica.
- Un cop acabat l'exercici anterior en parella o en petits grups, podeu fer un concurs per veure quin grup n'encerta més: cada grup haurà posat en comú unes 10 paraules amb els seus significats; aleshores passaran els escrits al professor i aquest anirà llegint mots de les llistes dissenyades pels alumnes i aquests n'explicaran el significat.
- Els pronoms febles són una de les característiques específiques del català. Busca'n alguns i identifica quin és el seu referent. Per exemple, a la pàgina 19: *vaig respondre-li*. El "li" fa referència a "la veu".
- El títol d'alguns contes no és en català, sinó en altres llengües. Anota'ls a la llibreta, escriu-ne el significat i digues en quina llengua estan escrits. Per què creus que l'autor ha preferit posar-los en aquestes llengües?
- Quina varietat dialectal parles? En grup feu un recompte de les varietats dialectals que es parlen a classe, inclosa la del professor. En cas que el professor parli la mateixa que la majoria de vosaltres, hi ha algun altre professor del curs que sigui parlant d'una altra varietat? Comenteu-ho i valoreu-ho.
- Hi ha algun conte en què les varietats lingüístiques o dialectals tinguin algun protagonisme? Per què?

- En el conte *Dessert désert* l'autor juga amb el llenguatge i amb els “falsos amics” de les llengües (paraules que s'escriuen igual o semblant en dues llengües però que tenen significats diferents. Per exemple, en anglès *library* significa *biblioteca*, no pas llibreria, com sembla a primera vista; en basc *hola* significa *així*). Explica com l'autor ha utilitzat falsos amics en aquest conte. Quin tipus de diccionari has hagut d'usar per veure-ho clar? [una pista: la torre Eiffel]
- Què són les mallorquines que apareixen en el conte *Mar de boira*? Com s'anomena del fet que una mateixa paraula pugui tenir diferents significats?
- Et sembla que seria fàcil traduir el llibre a una altra llengua? Quins elements ho complicarien? Posa'n algun exemple.

Bloc B. Gènere literari, recursos literaris i continguts

- Quines són les característiques del microconte? En què es diferencia de la novel·la?
- Creus que la literatura només ha de servir per distreure o bé és important que també tingui compromís social i polític? Contesteu la pregunta en parelles i que cadascú defensi una idea diferent. Poseu-ho en comú a la classe.
- Si estem parlant de *roba estesa*, per què a la coberta només hi ha una agulla d'estendre la roba i un tros de cordill? Hi pot haver diverses respostes correctes però heu de raonar la resposta.
- ¿Quin és el **tema** o temes del conte @ (pàgina 53)? Quin **recurs literari** fa servir l'autor? (podeu mirar la llista de recursos literaris de la Viquipèdia) Tria un o dos temes presents en el conte i justifica la resposta:
 - L'amor
 - La comunicació
 - La guerra
 - La dificultat de parlar amb un mateix
 - La mentida
 - El silenci
- Quina relació creus que hi ha entre els textos que serveixen d'introducció al llibre (de Salut Vila i Ros i de Bob Dylan) i els contes?

- Bob Dylan es va fer famós pel contingut reivindicatiu de les seves cançons. Has trobat contes que també facin una reivindicació? Escriu el títol de tres o quatre contes reivindicatius o que facin una reflexió crítica i indica de quin tipus és en cadascun els contes esmentats.
- Quin és el missatge crític que ens vol transmetre l'autor en el conte *La llengua ocultada* (pàgina 29)? Per què fa servir la paraula "ocultada"?
- Els contes ens porten a diverses poblacions dels Països Catalans i també arreu del món. Situa'ls en un mapamundi i t'adonaràs que el conte és un gènere amb vocació universal.
- A la contracoberta se'ns diu de què parlen els contes de *Roba estesa*. Identifica-ho al llibre i reflexiona sobre què ha volgut dir l'autor amb aquests contes. Pots triar 10 contes i escriure en una o dues paraules quin és el tema central de cadascun. Per exemple: escriptors desconcertats.
- En diversos contes es fa ús de la **ironia**. Poseu-ne tres o quatre exemples i expliqueu en què consisteix la ironia de cadascun d'aquests contes i quin missatge ens ha volgut enviar l'autor.
- Cerca en el diccionari el mot "antropocentrisme" (pàgina 28) i explica quin missatge ens ha volgut transmetre l'autor en aquest conte. Quin recurs literari ha utilitzat?
- Creus que les històries estan basades en fets reals o només són somnis? No et sembla que, sovint, la línia que separa la realitat del somni és més fina del que ens pensem?
- Per què creus que hi ha un conte que es titula *Verba, non facta* i un altre *Facta, non verba*? Et sembla que el lloc que ocupen en el llibre té un significat especial?
- Hi has trobat contes que estiguin relacionats entre ells? Digues quins són i justifica la resposta.
- Hi ha contes que fan referència a esdeveniments reals i que van ser escrits quan el fet va ocórrer. Saps trobar-ne algun?

- Fes una recerca per internet i mira d'esbrinar a què fa referència el conte *Mar de boira* (pàgina 62). Si ja has trobat la informació, quin creus que podria ser el títol complet del conte? T'agrada la pintura? Per què?
- En el conte *Ordre internacional* (pàgina 52) s'esmenta la "teoria del caos". Si no saps què és, cerca'n informació i explica-ho breument. Quina relació té amb una papallona? [pistes: "efecte papallona"; un conte de ciència-ficció de Ray Bradbury i un film hi fan referència]
- Saps què va ser la crisi dels míssils de Cuba? Saps quina relació hi ha entre aquests fets històrics, que són el punt de partida d'un dels contes, i la cançó de Bob Dylan que obre el llibre?
- En un dels contes s'esmenta als maoris; busca imatges i informació sobre la cultura maorí al google i anota el que trobis interessant.
- Els contes escrits beuen de la tradició oral i de les llegendes i a *Roba estesa* n'hi ha uns quants que fan referència a éssers llegendaris. Els has sabut veure?
- Per què creus que l'amor té tanta presència en el llibre?
- Si heu llegit alguna altra obra de l'autor (els llibres *Ni ase ni bèstia* o *Verba, non facta* o els contes *L'arbre de colors* o *Nit de Reis a Sabadell*) potser us sonarà algun fragment de *Roba estesa*. A l'epíleg ens ho explica. Per què creus que a l'autor li agrada practicar allò que anomena la "literatura d'esqueixos"?

Bloc C. Creació

- Un dels contes parla de Nova Zelanda. Cerca'n imatges i fes una descripció literària d'alguna de les fotografies que hagis triat. Utilitza comparacions i altres recursos literaris. Poseu en comú les imatges i els escrits de tots els companys.
- Per què no continueu algun dels contes? N'hi ha que queden oberts –fins i tot n'hi ha un que ja ho diu al títol– i això permet que el lector els pugui interpretar lliurement.
- En grups reduïts prepareu una escena d'un dels contes i representeu l'escena davant dels companys o feu-ne un enregistrament en vídeo i mostreu-lo a l'aula.

- Trieu un conte que us hagin agradat especialment i feu-hi algun canvi (encara que només sigui un parell de paraules) però de manera que el conte continui tenint algun sentit.
- I si escriviu un microconte? Poseu-lo en comú davant els vostres companys de classe.

Si vols contactar amb l'autor, ho pots fer a través del seu blog *Malgrat la boira* (davidvilairos.blogspot.com), de facebook (facebook.com/davidvilairos) o de twitter ([@davidvilairos](https://twitter.com/davidvilairos)).